

การศึกษากรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง

นายเสนีย์ คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-918-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015694

i 10303066

A STUDY OF UNSUCCESSFUL CANDIDATES

MR. SENE E COMSOOK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

For the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

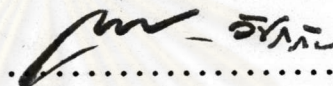
1989

ISBN 974-576-918-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง
 โดย นายเสนีย์ คำสุข
 ภาควิชา การปกครอง
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

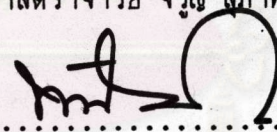

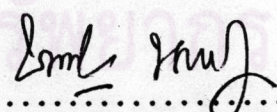
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชราภัย)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ จริญญา สภาพ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เสนีย์ คำสุข : การศึกษากรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง (A STUDY OF UNSUCCESSFUL CANDIDATES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 376 หน้า
ISBN 947-576-918-5

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับการเลือกตั้ง โดยศึกษาถึงวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531

ผลการวิจัยพบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีทรัพยากรทางการเมืองจำกัด ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองที่สังกัด มักใช้วิธีการหาเสียงโดยการปราศรัย การเดินทางไปหาเสียงกับประชาชนตามหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่างๆ ในเขตเลือกตั้งด้วยตนเอง แต่ไม่สามารถเดินทางได้ทั่วทั้งเขตเลือกตั้ง เพราะมีเวลาน้อยทำให้ผู้สมัครไม่เป็นที่รู้จักของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนไม่เกิดความนิยมผู้สมัคร จึงเป็นสาเหตุให้ไม่ได้รับการเลือกตั้ง

จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการเลือกตั้ง พบว่าผู้สมัครที่ประสบความสำเร็จได้รับการเลือกตั้ง หรือได้รับคะแนนนิยมจำนวนมาก มักมีความพร้อมเพรียงทางด้านทรัพยากรทางการเมือง และได้รับความช่วยเหลือจำนวนมากจากพรรคการเมืองที่สังกัด ใช้วิธีการหาเสียงหลายวิธี ทั้งวิธีการปราศรัย และการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง โดยการติดตั้งแผ่นป้ายโฆษณา หน่วยรถโฆษณา และการแจกใบปลิว ตลอดจนการจัดตั้งตัวแทนหรือหัวคะแนนไปพบกับประชาชนทั่วทั้งเขตเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในชนบทอย่างยิ่ง และพบว่าข้อเท็จจริงประการหนึ่งของปรากฏการณ์ทางการเมือง ก็คือเงินสามารถซื้อชัยชนะในการเลือกตั้งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเขตเลือกตั้งในชนบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงหนึ่งแผ่นเดียว

SENEE COMSOOK : A STUDY OF UNSUCCESSFUL CANDIDATES. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 376 pp. ISBN 947-576-918-5

This thesis is an attempt to find the causes of unsuccessful candidates in the election campaign of the 4th district of Ubolrachathani Province in the general election of 24th July, 1988.

The study finds out that unsuccessful candidates having a limit of political resources and less support in the election from the political party tend to visit localities to publicize themselves and to announce party platforms. Unfortunately, it is impossible to be well known in the vast districts within a limit of time. This is the main cause of their defeat in the election.

Being participating observer in the election campaign, one finds that the candidates who achieve success in the election or receive a lot of votes usually have abundant political resources because of wealth, fame and influence of their own and/or of the political party to enable them to campaign for the election efficiently in many ways: talking to people, setting up colourful cut-outs and colourful posters everywhere, distributing a great deal of leaflets, providing cars for advertising campaign for election, sending out many vote agents to talk personally with people, and so on. And a true fact in political phenomena of Thailand he can find is that money buys election victories especially in rural areas.

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้คงไม่สำเร็จผลสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่ผู้วิจัยระลึกถึงคุณงามความดีของท่านเหล่านั้นอยู่เสมอ นับตั้งแต่ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาให้คำแนะนำหลายประการที่มีค่าอย่างยิ่งต่อการทำงานและกำลังใจต่อผู้เขียน รวมทั้งให้อิสระในการนำเสนอวิทยานิพนธ์อีกด้วย ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ ซึ่งเป็นประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ คำแนะนำต่างๆ รวมทั้งข้อติ-ชม ของท่านทั้งสองนับว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนซาบซึ้งในความห่วงใยและเอาใจใส่ในการทำงานของผู้เขียน และคอยเป็นกำลังใจให้ผู้เขียน ของคุณนิลวรรณ นพเดช ซึ่งนับว่าเป็นความดีงามพิเศษต่อผู้เขียนมาก นอกจากนี้ผู้เขียนขอยกความดีของวิทยานิพนธ์นี้ให้กับคุณพ่อสี คุณแม่ใส คำสุข ผู้ให้กำเนิดทั้งสองท่าน ตลอดจน จนครู อาจารย์ที่อบรมให้ความรู้กับผู้เขียนเป็นลำดับมา

ที่จะลืมเสียมิได้ก็คือประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนในการเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531 และคลังแห่งความรู้ ห้องสมุด รุฟัส ดี. สมิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอให้ทุกท่านและสถาบันที่กล่าวนามมาทั้งหมด และอีกหลายท่านที่ผู้เขียนไม่สามารถกล่าวถึงทั้งหมดในที่นี้ได้ จงประสบแต่ความสุข สำเร็จในชีวิตตลอดไป

เสนีย์ คำสุข

3 ตุลาคม 2532

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	13
	วิธีดำเนินการวิจัยและขอบเขตในการศึกษา.....	14
	การตั้งสมมติฐาน.....	16
	นิยามศัพท์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	20
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	25
2	แนวความคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
	แนวความคิด และทฤษฎี.....	27
	ทฤษฎีเกี่ยวกับชนชั้นนำ.....	35
	ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	41
	ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	44
	แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	49
	ผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
	สมมติฐานในการวิจัย	83
3	การเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531 และ เขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัด อุบลราชธานี.....	84
	ความเป็นมาของการเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531	84
	เขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี.....	90
	ความเป็นมาของเขตเลือกตั้งที่ 4 การหาเสียงโดยทั่วไปของ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	108

บทที่	หน้า	
4	ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 9	122
	ประวัติความเป็นมาและการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร	
	หมายเลข 9	122
	การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหมายเลข 9 และคณะ.....	128
	ขั้นตอนและระยะเวลาในการหาเสียง.....	128
	วิธีการในการหาเสียง.....	130
	ทรัพยากรต่างๆ ที่ผู้สมัครหมายเลข 9 ใช้ในการหาเสียง.....	140
	ยุทธวิธีหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครหมายเลข 9 ไม่ได้นำมาใช้.....	162
	การบริหารการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 4	177
	สรุปข้อแตกต่างในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 4	181
5	วิเคราะห์การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหมายเลข 9.....	193
	สรุปวิเคราะห์.....	193
	สาเหตุที่ทำให้ไม่ได้รับการเลือกตั้ง.....	200
	สาเหตุจากตัวผู้สมัครหมายเลข 9 และวิธีการหาเสียง.....	200
	สาเหตุจากผู้สมัครร่วมคณะ.....	204
	พรรคการเมืองที่สังกัด.....	208
	ผู้สมัครคนสำคัญในเขตเลือกตั้งที่ 4 และวิธีการหาเสียง.....	212
	การจัดตั้งระบบหัวคะแนน.....	215
	การแจกสิ่งของ และการใช้เงินซื้อเสียง.....	217
	การสร้างสาธารณประโยชน์ และการให้สัญญา รับปากกับ	
	ประชาชน.....	218
	การจัดรถขนคนไปยังหน่วยเลือกตั้ง.....	219
	วิธีการหาเสียงที่เปิดเผย.....	219
	สาเหตุจากเขตเลือกตั้ง.....	222
	ทดสอบสมมติฐาน.....	225

บทที่	หน้า
หลักฐานการใช้เงินซื้อเสียง จังหวัดอุบลราชธานี (1)	235
หลักฐานการใช้เงินซื้อเสียง จังหวัดอุบลราชธานี (2)	236
6 บทสรุปข้อ เสนอแนะในการหาเสียง เลือกตั้ง.....	237
บทสรุปการวิจัย.....	237
ข้อ เสนอแนะ.....	240
บทบาทของรัฐ.....	241
บทบาทของสังคม.....	257
บทบาทของพรรคการเมือง.....	262
ผู้สมัครรับ เลือกตั้ง.....	269
บรรณานุกรม	272
ภาคผนวก ก. เอกสารกรณี เรื่อง "ป่าสงวนแห่งชาติดงขุ่มดำ"	283
ภาคผนวก ข. เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครหมายเลข 9 และคณะ	295
ภาคผนวก ค. งานเขียนของผู้สมัครหมายเลข 9 ในวารสารชมรมประชากร	
ไทยสัมพันธ์.....	306
ภาคผนวก ง. ข่าวกาเลือกตั้งของจังหวัดอุบลราชธานี.....	319
ภาคผนวก จ. แผนที่อำเภอต่างๆ ในเขตเลือกตั้งที่ 4	324
ภาคผนวก ฉ. นโยบาย แนวทางในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของบ้านเมือง	
ข้อบังคับของพรรคประชากรไทย.....	333
ประวัติผู้เขียน	362

ญ.

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ส. สอบตก ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2531.....	9
ตารางที่ 2 แสดงการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ พรรคการเมือง.....	88
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี.....	100
ตารางที่ 4 ข้อมูลการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี ปี 2476-2519	112
ตารางที่ 5 ข้อมูลการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี ปี 2522-2531.....	118
ตารางที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี ปี 2522.....	120
ตารางที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี ปี 2526	121
ตารางที่ 8 วิธีการหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 9 และคณะ....	143
ตารางที่ 9 ความช่วยเหลือของพรรคประชากรไทยต่อผู้สมัคร หมายเลข 9.....	147

ตารางที่ 10	ผู้สมัครรับเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงในเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี.....	160
ตารางที่ 11	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของผู้สมัครหมายเลข 9.....	162
ตารางที่ 12	การตัดสินใจเลือกผู้สมัครของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง.....	176
ตารางที่ 13	ผลคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 1, 10, 15, 7, 8 และ 9 แยกเป็นรายอำเภอ.....	194
ตารางที่ 14	เปรียบเทียบคะแนนจากหน่วยเลือกตั้ง 1-15 ของผู้สมัคร บางคนในเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี.....	195
ตารางที่ 15	ผลคะแนนของผู้สมัครหมายเลข 9 จาก 315 หน่วย เลือกตั้ง.....	196

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 แผนที่ประเทศไทย.....	92
รูปภาพที่ 2 แผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	93
รูปภาพที่ 3 แผนที่จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2530	94
รูปภาพที่ 4 สมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จวัดหนองป่าพง.....	96
รูปภาพที่ 5 สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี.....	98
รูปภาพที่ 6 ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี.....	101
รูปภาพที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวสองแห่งของจังหวัดอุบลราชธานี....	104
รูปภาพที่ 8 ขั้นตอนการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงเลือกตั้ง	189
รูปภาพที่ 9 โปสเตอร์ และบัตร เบอร์สำหรับหาเสียงของผู้สมัครพรรค พลังธรรม เขตเลือกตั้งที่ 4 อุบลราชธานี.....	190
รูปภาพที่ 10 ใบปลิวหาเสียงเลือกตั้งของ พล อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ในการเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531	191

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1	แผนผังการศึกษาปัจเจกบุคคลเพื่ออธิบายประชาคมของ ทิล เบอร์รี่..... 9
รูปที่ 2	วงจรการใช้เงินหาเสียงเลือกตั้งในประเทศฟิลิปปินส์. 38
รูปที่ 3	แผนผังข่ายงานระบบอุปถัมภ์ในประเทศฟิลิปปินส์..... 39
รูปที่ 4	ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย..... 43
รูปที่ 5	ชนชั้นนำ ระบบอุปถัมภ์ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ใน สังคม..... 49
รูปที่ 6	การจัดองค์กรหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง. 150
รูปที่ 7	ทรัพยากรทางการเมืองของผู้สมัครและระดับการยอมรับ ของประชาชน..... 155
รูปที่ 8	กระบวนการในการสื่อสารทางการเมืองของผู้สมัคร หมายเลข 9 และคณะ..... 157
รูปที่ 9	การจัดองค์กรหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครที่มีความ พร้อมเพรียงทางด้านต่างๆ..... 186
รูปที่ 10	แผนภูมิแสดงการจัดองค์กรหาเสียงของผู้สมัครบางคน. 221

		หน้า
รูปที่ 11	วิธีการหาเสียงโดยใช้หัวคะแนนของผู้สมัครบางคน...	231
รูปที่ 12	แผนภูมิกระบวนการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับ การเลือกตั้ง.....	233

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย